



Ungas levnadsvillkor i Gagnef

Sammanställning av resultat

LUPP 2018

Lokal uppföljning av ungdomspolitiken

Gagnefs kommun arbetar för att ungdomarna ska ha goda förutsättningar för att bo, leva och utvecklas som individer. Vi ser unga som en resurs och vill tillvara ta deras idéer, synpunkter och drivkrafter för att forma kommunens framtid. Unga ska känna en meningsfull tillvaro, och att de blir sedda och lyssnade på. Att de känner att de kan påverka såväl sina egna liv som kommunens utveckling.

Mot denna bakgrund är den här Lupp-undersökningen värdefull då den ger oss en kunskap om livssituationen för kommunens ungdomar. Det är en viktig del i Gagnefs arbete med att tillvarata ungas kunskap och engagemang.

Sammanfattningsvis är Gagnef en bra kommun för ungdomar att bo och leva i. Exempelvis svarar lite mer än fyra av fem att de är nöjda med skolan och det absoluta flertalet uppger att de känner sig trygga i Gagnefs kommun. Samtidigt finns det självklart förbättringspotential. Vi behöver bland annat lyfta kunskapen kring hur man som ung kan påverka de som bestämmer i kommunen. Det finns en ökande andel som upplever rasism i skolan.

Vi ser också tendenser till att den psykiska ohälsan ökar. Det här är inte unikt för Gagnef, utan följer en utveckling som även finns regionalt och nationellt. Likväl är det något vi måste analysera och agera för att motverka.

Avslutningsvis vill jag därför tacka alla ungdomar som har svarat på enkäten. Era svar är mycket värdefulla för att vi ska kunna vara framgångsrika i arbetet med att göra Gagnefs kommun till en ännu bättre kommun att bo och leva i.



Fredrik Jarl

Kommunstyrelsen ordförande



Innehållsförteckning

Förord	1
Kommunfullmäktiges övergripande mål.....	3
Sammanfattning	4
A. Du och din familj.....	5
B. Fritid	6
C. Skola.....	9
D. Politik och samhälle	13
E. Trygghet.....	16
F. Hälsa.....	18
G H. Arbete och Framtid.....	20
Deltagande kommuner nationellt	23



Kommunfullmäktiges övergripande mål

1. Invånar–brukarperspektiv

I Gagnefs kommun kan man bo, leva och verka tryggt och säkert dygnets alla timmar – överallt.

I Gagnefs kommun lever invånarna ett oberoende och självständigt liv där individens egna resurser tas till vara. Stöd, vård och omsorg ges utifrån den enskildes behov.

Gagnefs kommun är öppen, tillgänglig och jämlik där det är enkelt att ta del av kommunens tjänster.

I Gagnefs kommun är förutsättningarna goda för lärande i livets alla skeden.

2. Medarbetarperspektiv

I Gagnefs kommun samverkar medarbetarna över förvaltnings-gränserna och känner arbetsglädje och delaktighet.

3. Ekonomiskt perspektiv

I Gagnefs kommun bedrivs verksamheterna ansvarsfullt och kostnadseffektivt.

4. Utvecklingsperspektiv

I Gagnefs kommun finns trivsamt boende för alla generationer i attraktiva miljöer.

I Gagnefs kommun uppmuntras nytänkande, entreprenörskap och främjas allas möjlighet till arbete och meningsfull sysselsättning.

Gagnefs kommun är en professionell samarbets- och samverkanspartner som ser möjligheter före hinder.

Gagnef är en ekologiskt hållbar kommun där det är enkelt att vara miljövänligt.

5. Finansiellt perspektiv

Kommunen ska varje år uppnå ett överskott på 2% räknat som andel av ”summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning” inklusive eventuell balanskravsutjämning.

Kommunen ska uppnå positivt eget kapital inklusive pensionsförpliktelser senast 2024.

Kommunkoncerners låneskuld per invånare får inte överstiga 60 tkr under perioden fram till 2024 och ska vara under 45 tkr per invånare år 2024.

Sammanfattning

Lupp står för lokal uppföljning av ungdomspolitiken och är en enkät som besvaras av unga, undersökningen tillhandahålls av MUCF, Myndigheten för ungdom och civilsamhällesfrågor. Gagnefs kommun har genomfört luppundersökningen vid fyra tidigare tillfällen, första tillfället år 2012. Den genomförs i årskurs 7–9 under skoltid. Kommunens gymnasieungdomar årskurs 2 har möjlighet att besvara enkäten på respektive gymnasieskola de går på, svarsfrekvensen är låg så dessa resultat redovisas inte i den här sammanställningen. Syftet med enkäten är att få kunskap om ungas levnadssituation, ungdomspolitik bygger på kunskap om unga och lupp är en del i det arbetet. 2018 genomfördes Luppundersökningen i alla 15 länets kommuner, nationellt genomfördes den i 49 kommuner sammanlagt. I sammanställningen redovisas statistik uppdelat på skola och kön, jämförelse med luppresultaten från 2015, att jämföra med resultat från tidigare år är inte möjligt då luppenkäten har uppdaterats med vissa förändringar i frågeställningar och/eller svarsalternativ.

Svarsfrekvens

Av 357 elever i Gagnef åk 7 – 9 har 331 deltagit i enkäten, det innebär en svarsfrekvens på ca 93 %. Alla enskilda frågor har inte 100 % svarsfrekvens och det kan bero på olika saker, ungdomen har inte velat eller kunnat svara.

Genomförandet

Undersökningen har genomförts på skoltid, ungdomssamordnaren har deltagit vid alla tillfällen. Enkäten är anonym och de flesta enkäter har besvarats digitalt på webben. Enkäten finns vid behov översatt på flera olika språk och en uppläsarfunktion finns tillgänglig i webbenkäten.

Att besvara enkäten är frivilligt men svaren som kommunen får från ungdomarna är viktiga och ungdomssamordnaren har besökt alla klasser för att informera om vikten av att svara och att svara ärligt, deras svar kommer att ligga till grund för beslut som tas och då är det viktigt att besluten tas på rätt grunder.

Undersökningen görs vart tredje år, det är då viktigt att komma ihåg när resultaten jämförs över tid att det vid varje undersökningstillfälle är nya individer som svarar, endast de som går i åk 8 vid undersökningstillfället får chansen att svara igen i Åk2 på gymnasiet.

Uppföljning av resultat

Resultaten presenteras i de olika nämnderna, analysen av resultaten genomförs av respektive verksamhet. Förslag till eventuella åtgärder med konsekvensbeskrivning återrapporteras till kommunstyrelsen i oktober 2019.

För att följa upp resultat av åtgärder genomförs en undersökning bland unga med utvalda frågor ur lupp våren 2020.

Förutom den här sammanställningen kommer alla resultat i diagramform att finnas på kommunens intranät.

A. Du och din familj

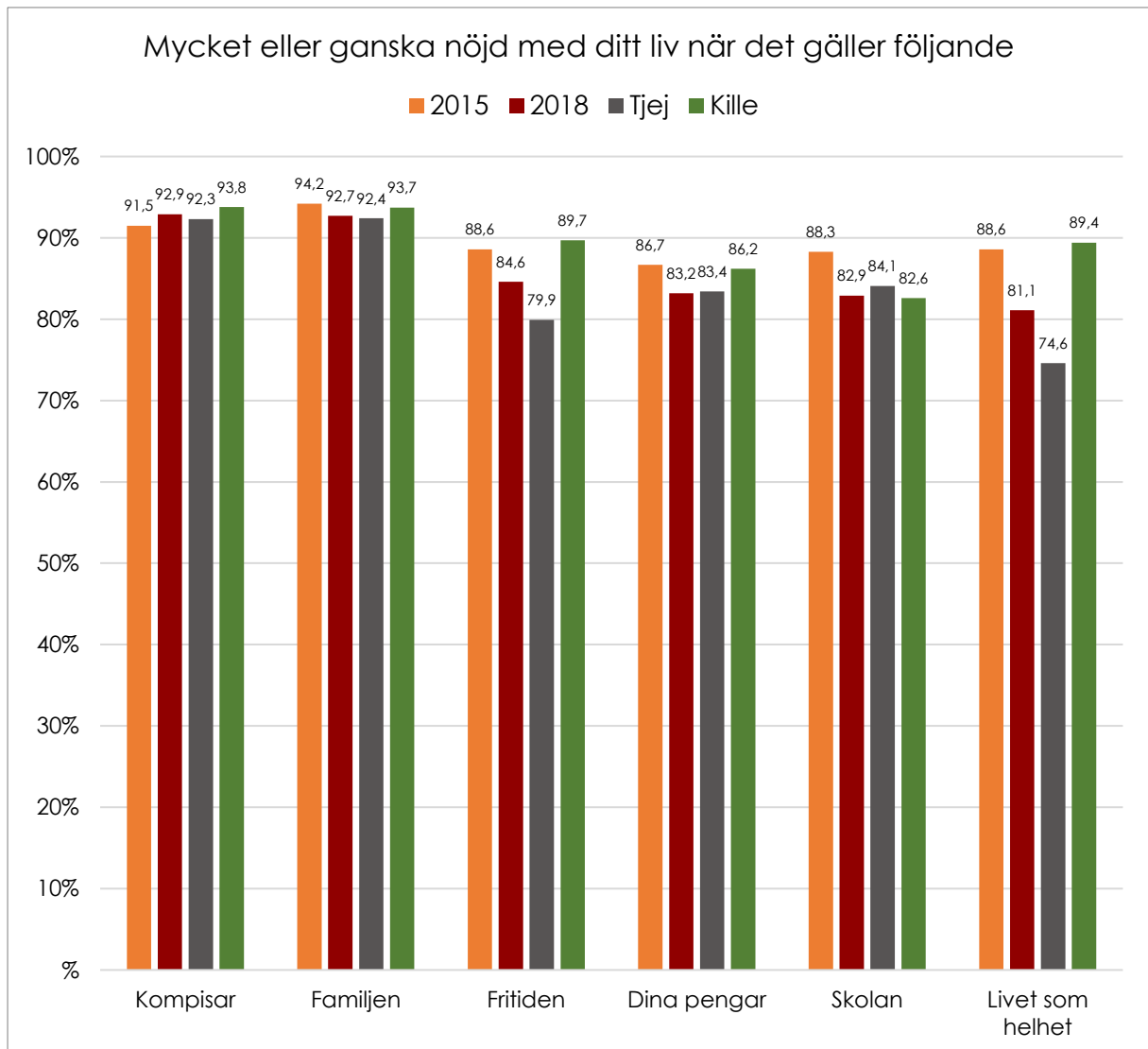
Bakgrundsfrågor om ungdomens och dennes familj, när det gäller frågor gällande föräldrar bestämmer den svarande själv vem/vilka som hen anser vara föräldrar.

81,1% svarar att de är ganska eller mycket nöjda med livet som helhet, den siffran var 2015 88,6% så det är något färre som är nöjda med livet som helhet.

94,5% är födda i Sverige och av de som är födda någon annanstans har 50% bott mer än 4 år i Sverige.

Andelen killar och tjejer som svarar är ungefär lika stor, de som uppgett annan könstillhörighet är så få att de inte redovisas separat i resultaten.

När det gäller oro för föräldrarnas ekonomi svarar 91,4% att de inte är orolig alls eller inte särskilt orolig, fler tjejer än killar känner oro.



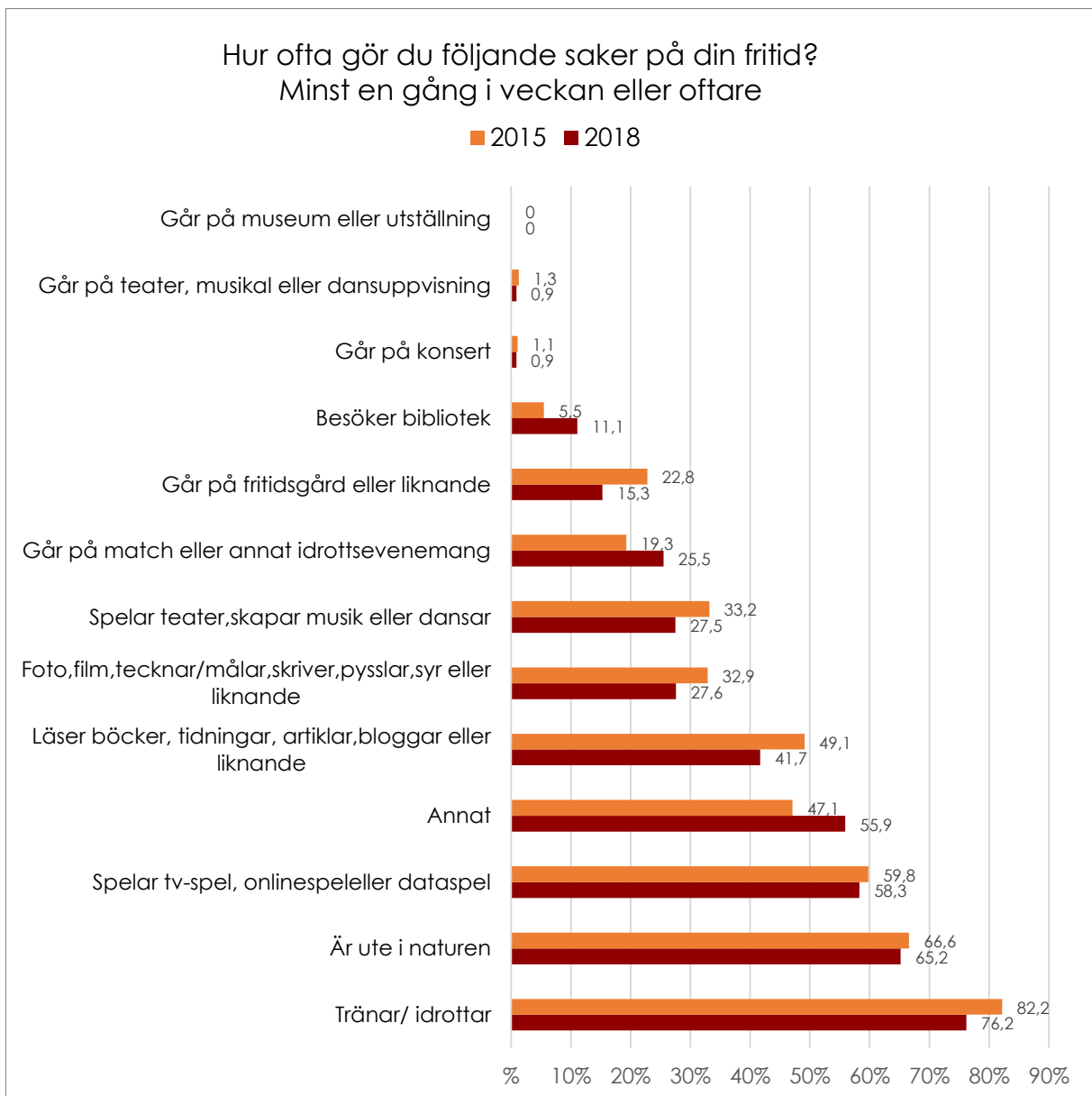
B. Fritid

Hur unga upplever sin fritid, vad de gör och vad de vill ha ut av sin fritid. Med fritid menas tiden utanför skolarbetet.

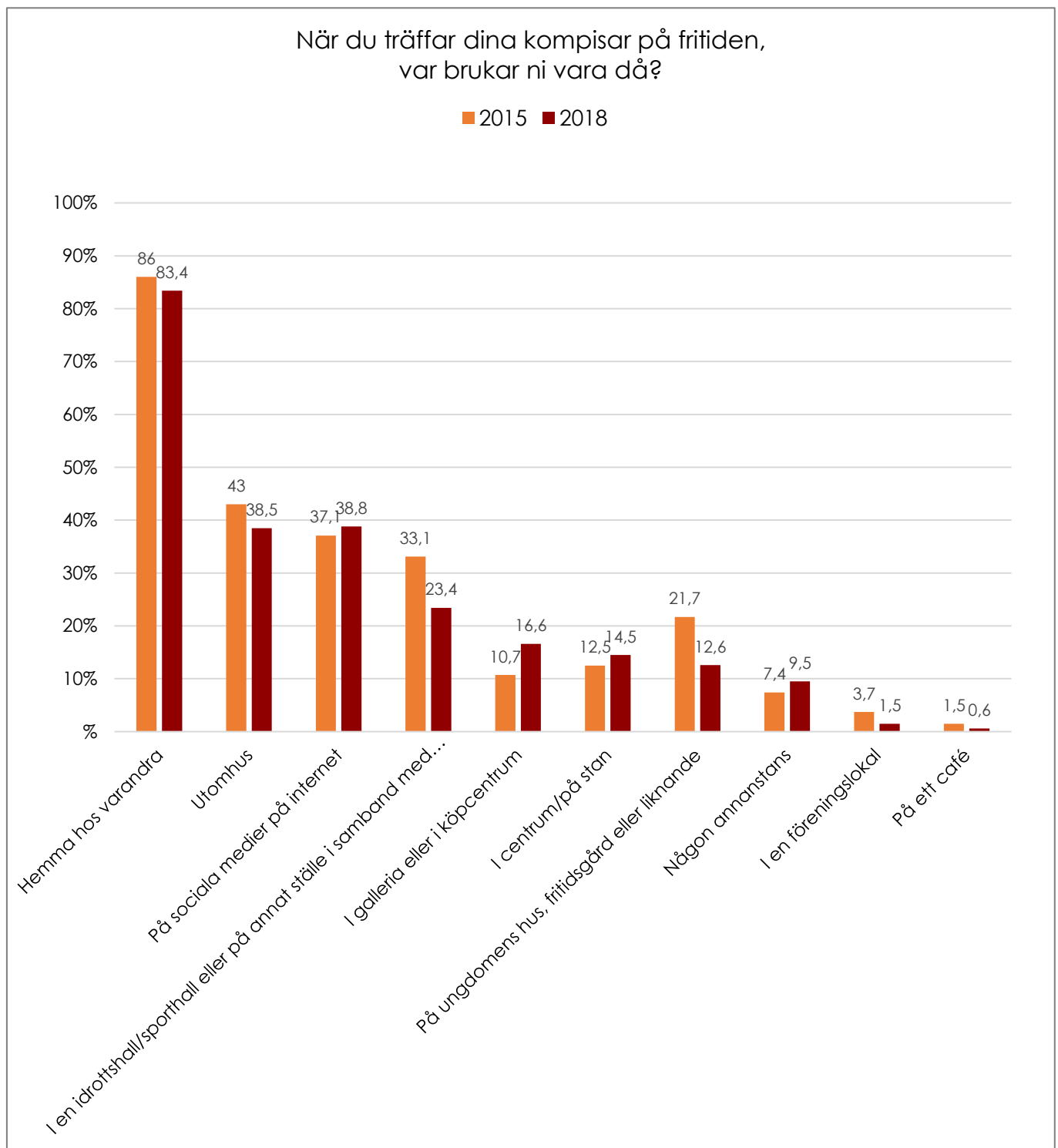
65,7% av de svarande uppger att det finns väldigt eller ganska mycket att göra på fritiden, dessa siffror har inte förändrats sedan 2015.

På frågan om de finns saker att göra men att det är svårt att ta sig till aktiviteten svarade 51,7% att det stämmer helt eller delvis helt, 2015 var den siffran 38,4%.

På frågan hur ofta de gör saker på sin fritid uppger 76,2% att de tränar/idrottar minst en gång i veckan, 2015 var den siffran 82,2%. De som svarat -Annat har fått beskriva i fritext vad det kan vara, -Vara med kompisar, -Hästar/ridning, -Motorsport och -Lyssna på musik är de alternativ som flesta har uppgett.

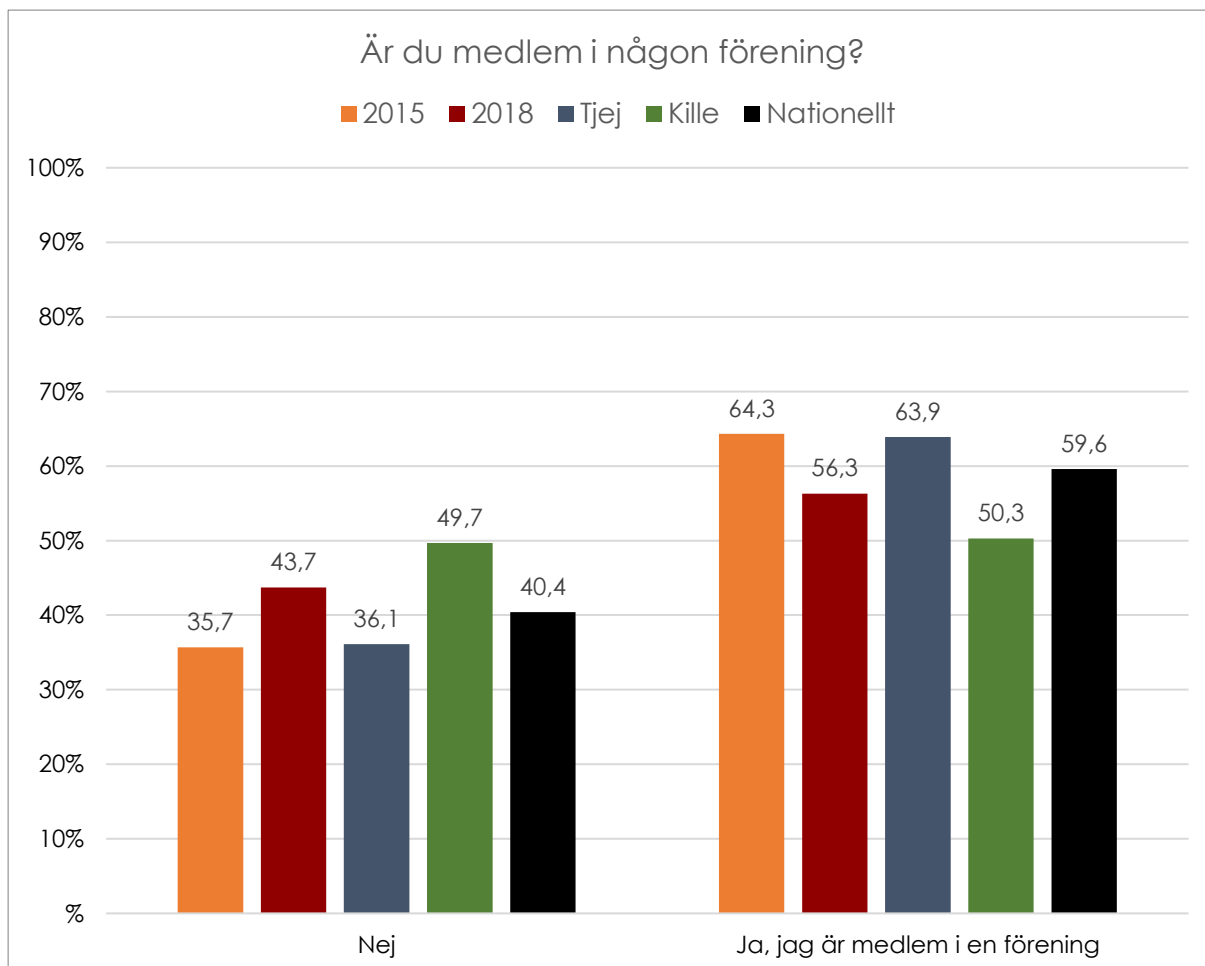


De unga som svarat på enkäten träffas oftast hos varandra, på sociala medier eller utomhus. De träffas mer sällan i samband med idrott eller på fritidsgård jämfört med 2015.



Föreningsliv

Andelen unga som uppger att de är medlem i en förening är färre 2018 jämfört med 2015.



C. Skola

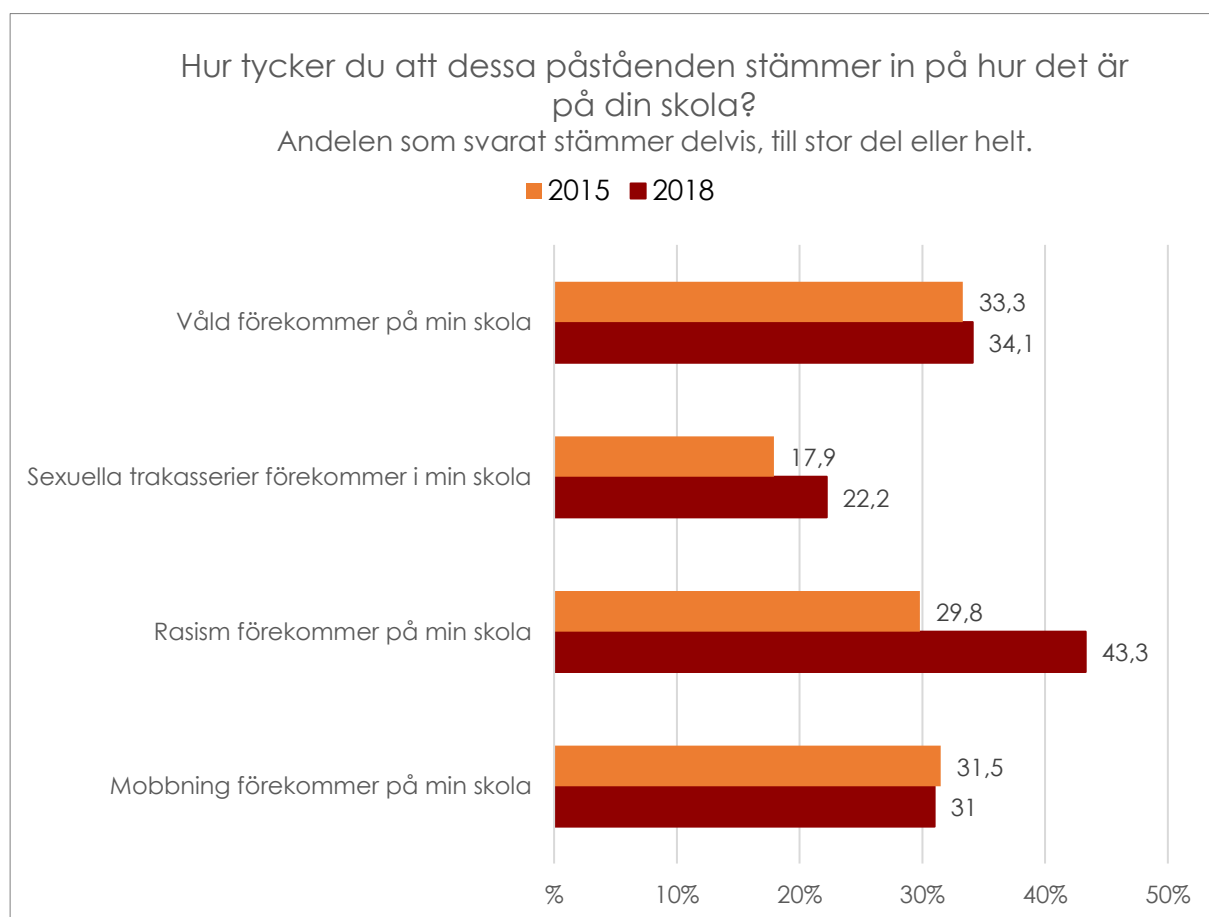
Vad tycker unga om sin skola. Vad är bra, vad kan förbättras? Hur delaktiga är ungdomarna i skolan och hur delaktiga vill de vara?

82,9% uppger att de är nöjda med skolan jämfört med 88,3% 2015, det skiljer sig inte nämnvärt mellan tjejer och killar.

Andelen som svarat att rasism förekommer på deras skola har ökat sedan 2015.

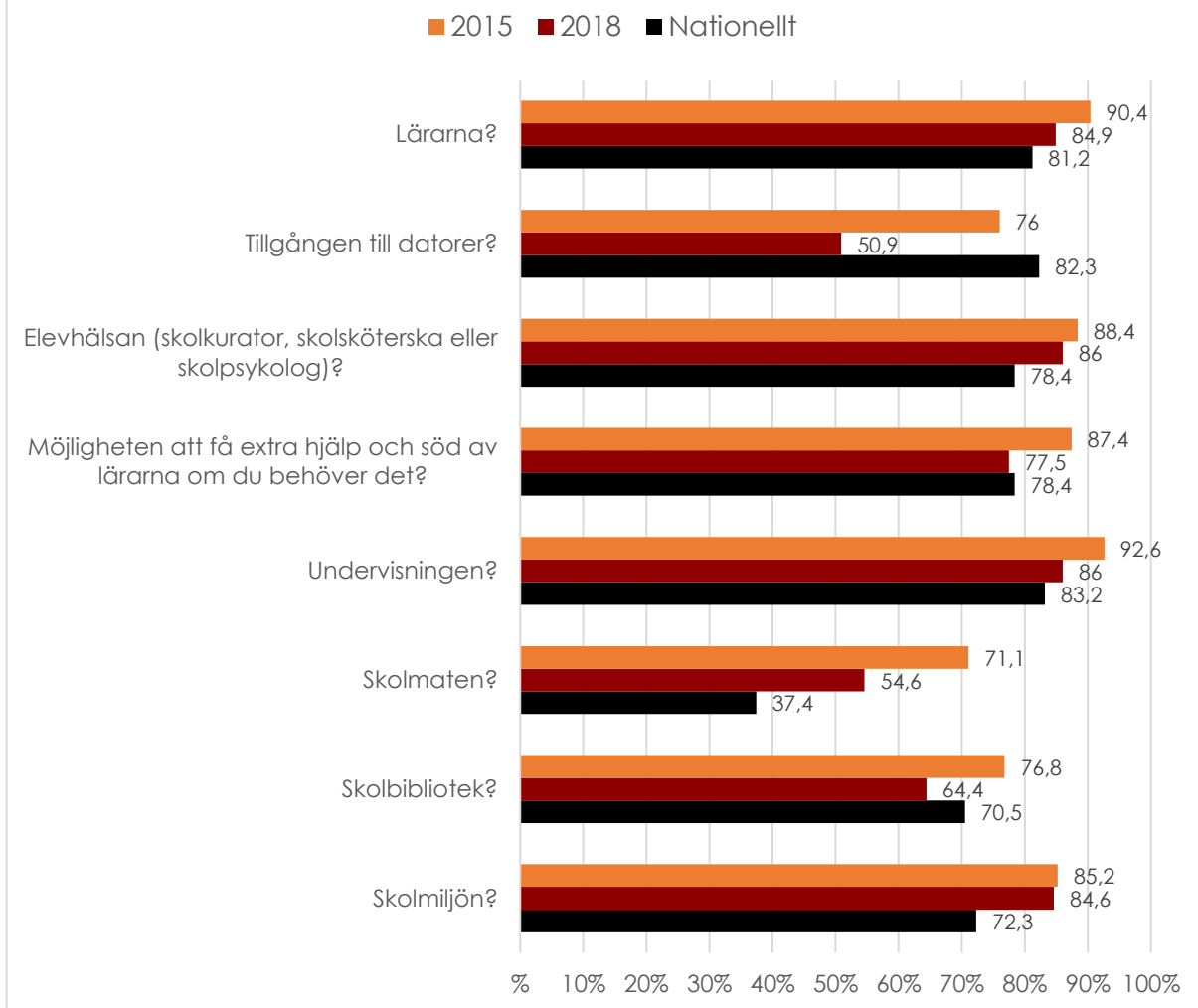
De flesta av ungdomarna tycker att lärarna och undervisningen är mycket bra eller ganska bra, när det gäller skolmaten svarar 54,6% att den är mycket bra eller ganska bra, den siffran var 71,1% 2015.

I fråga C3 ges möjlighet att svara – Vet inte, det är anmärkningsvärt många som väljer det alternativet. Det finns säkerligen många olika anledningar till det men det måste beaktas när resultaten analyseras.



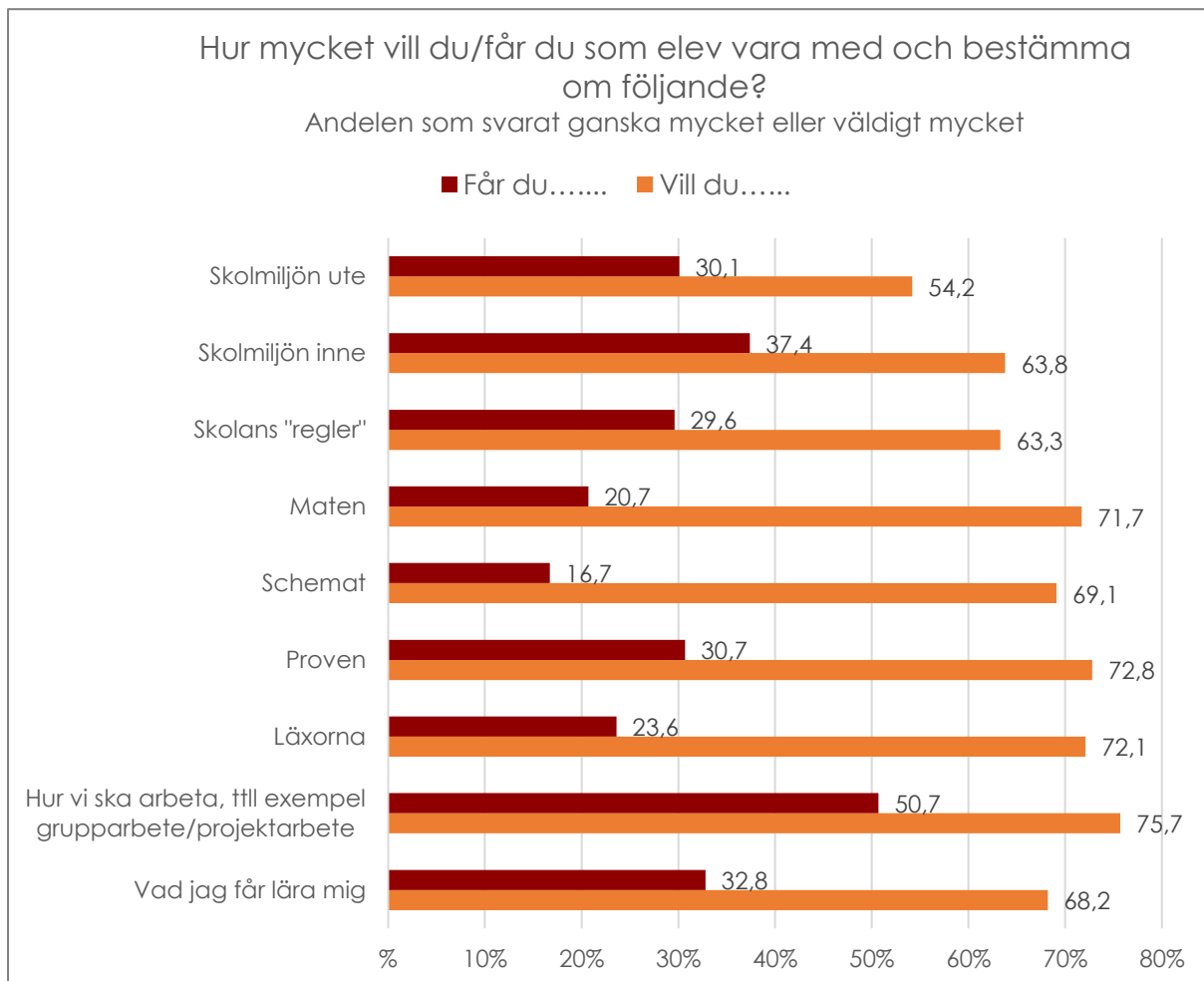
Några frågor om din skola. Vad tycker du om...

Andelen som svarat ganska bra eller mycket bra



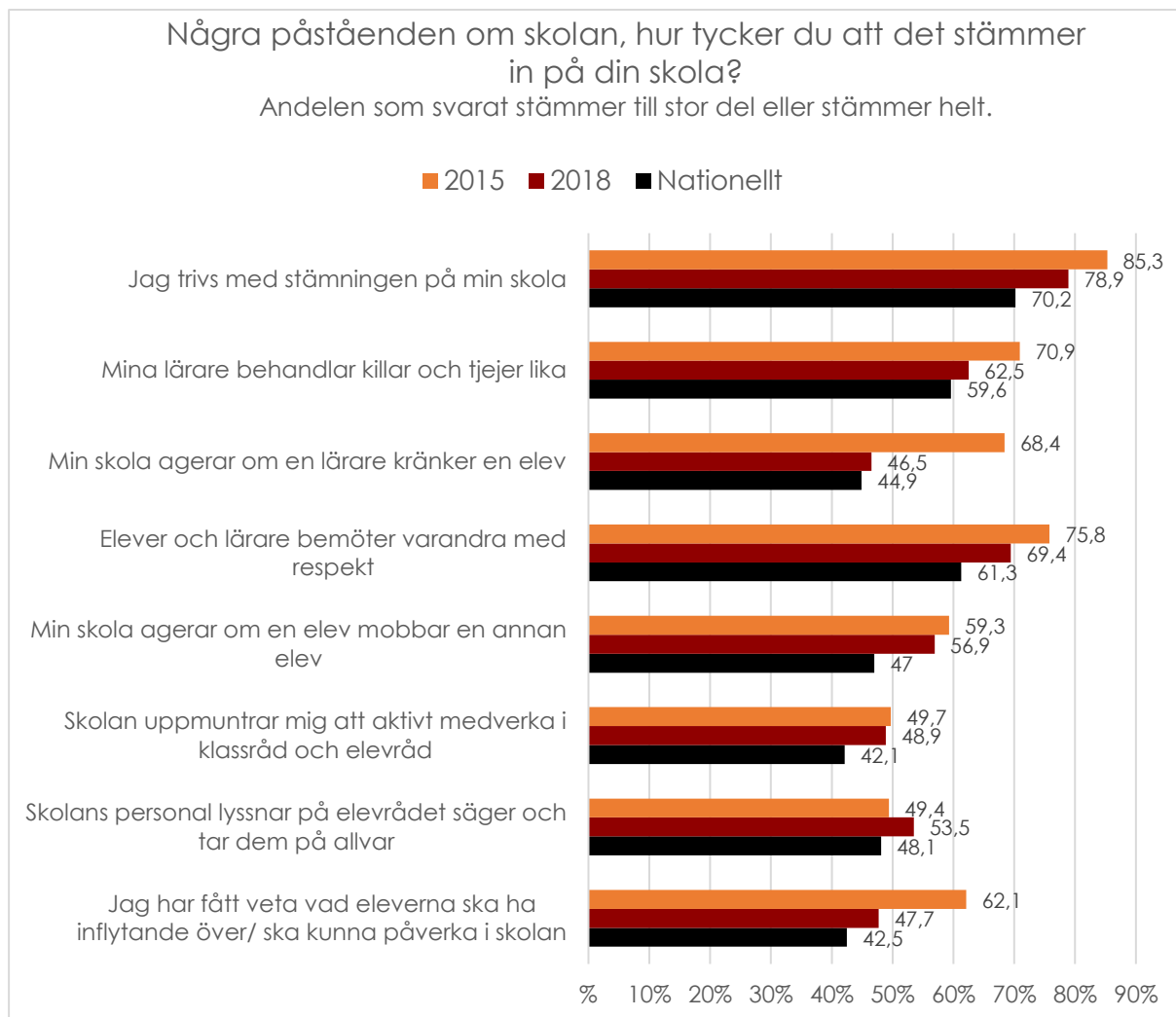
Inflytande och delaktighet i skolan

Det är tydligt att de unga vill vara med och bestämma i större utsträckning än de upplever att de får. Hur de ska arbeta, proven och läxorna är det som de helst vill vara med och bestämma om. I jämförelse med det nationella resultatet upplever unga i Gagnef i högre utsträckning att de får vara med och bestämma.



Trivsel i skolan

I alla påståenden förutom att skolans personal tar elevrådet på allvar och att skolan uppmuntrar till att aktivt medverka i klassråd och elevråd, har det skett en försämring i upplevelsen hos de unga. Jämfört med nationella siffror är de unga i Gagnefs kommun mer nöjda med trivseln på skolan.

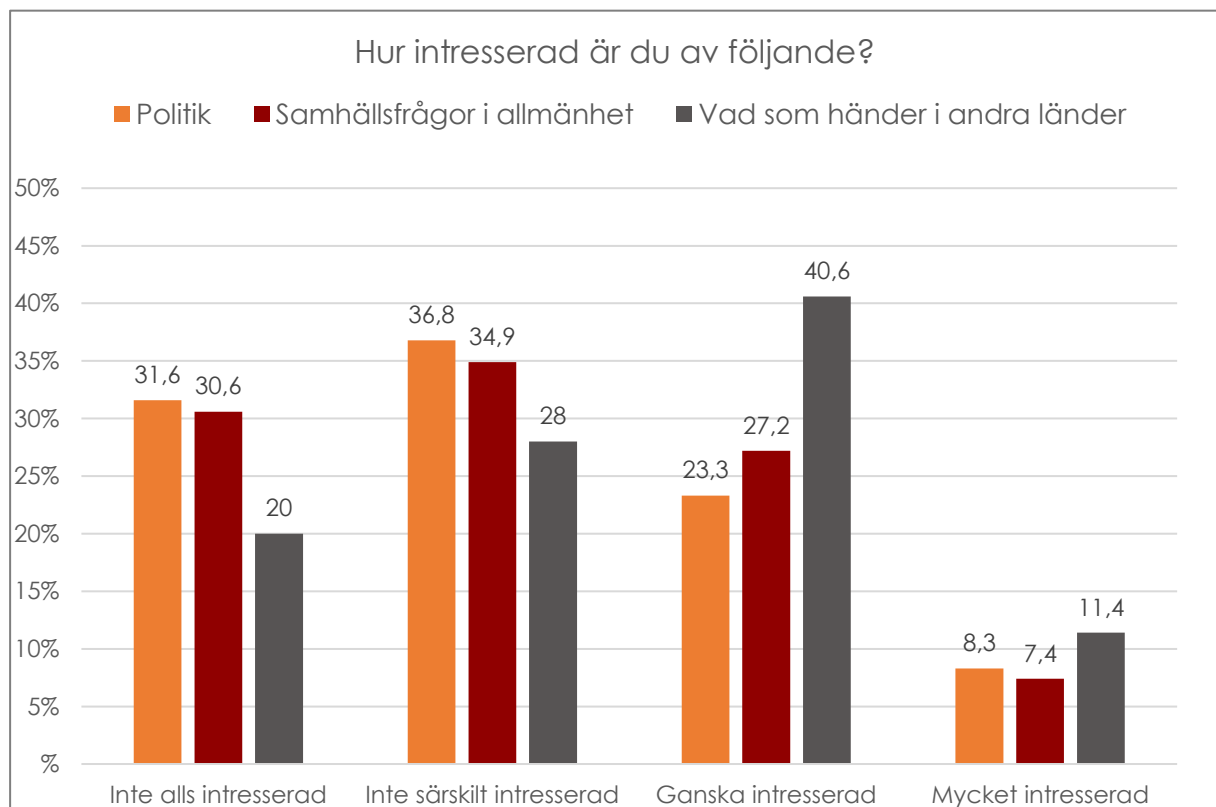


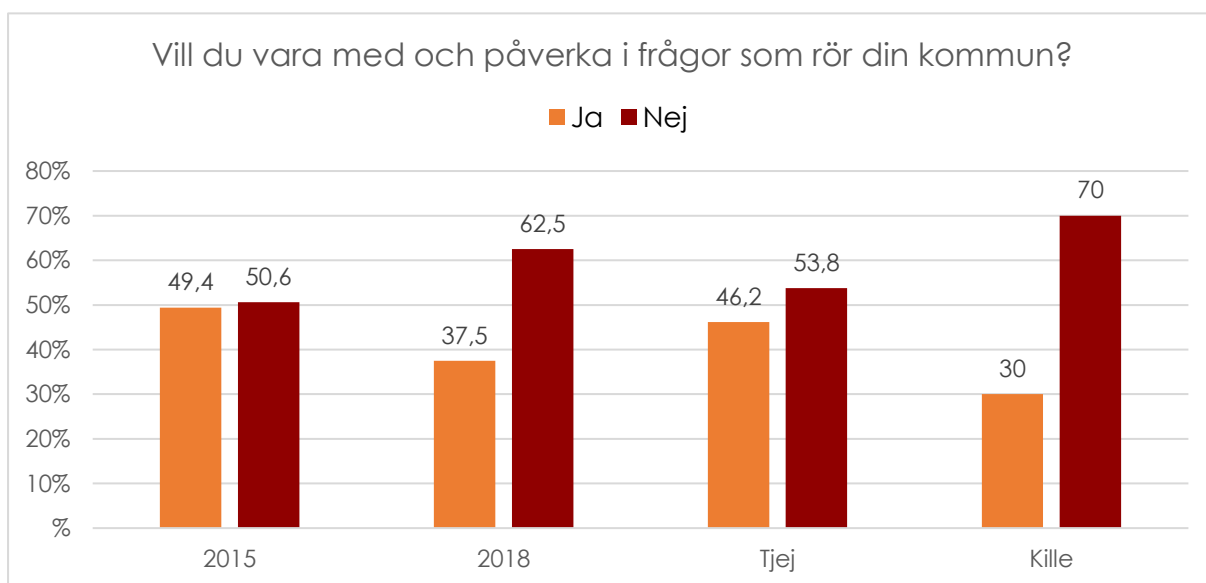
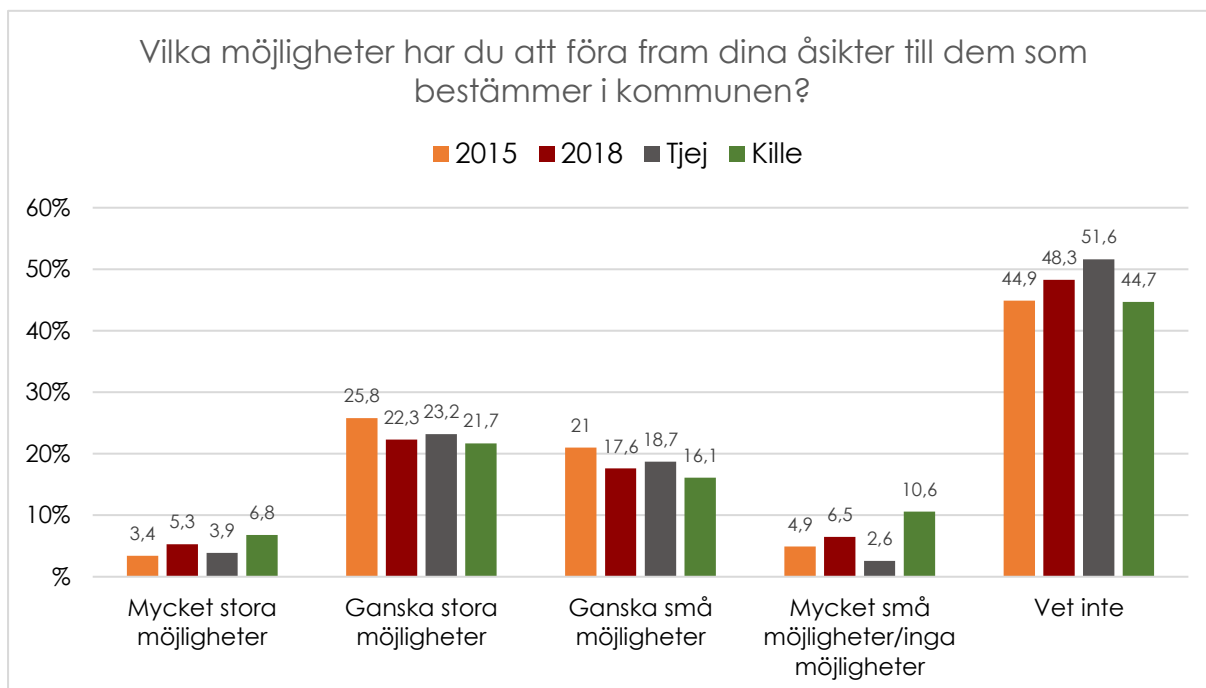
D. Politik och samhälle

Hur ser de unga på möjligheten att påverka i kommunen, om de vill vara med och påverka vad vill de iså fall påverka och hur vill de att det ska fungera.

Viljan att vara med och påverka i kommunen har sjunkit sedan 2015.

Bland de som svarat att de vill vara med och påverka uppger 37,2% att de inte vet vart de ska vända sin för att kunna påverka. Det är många som svarar att de inte vet vilka möjligheter de har att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer. Bland de som svarar att de inte vill vara med och påverka är ointresse den största anledningen. Att möta en politiker vill 54,2% göra genom att politiker kommer till deras skola.



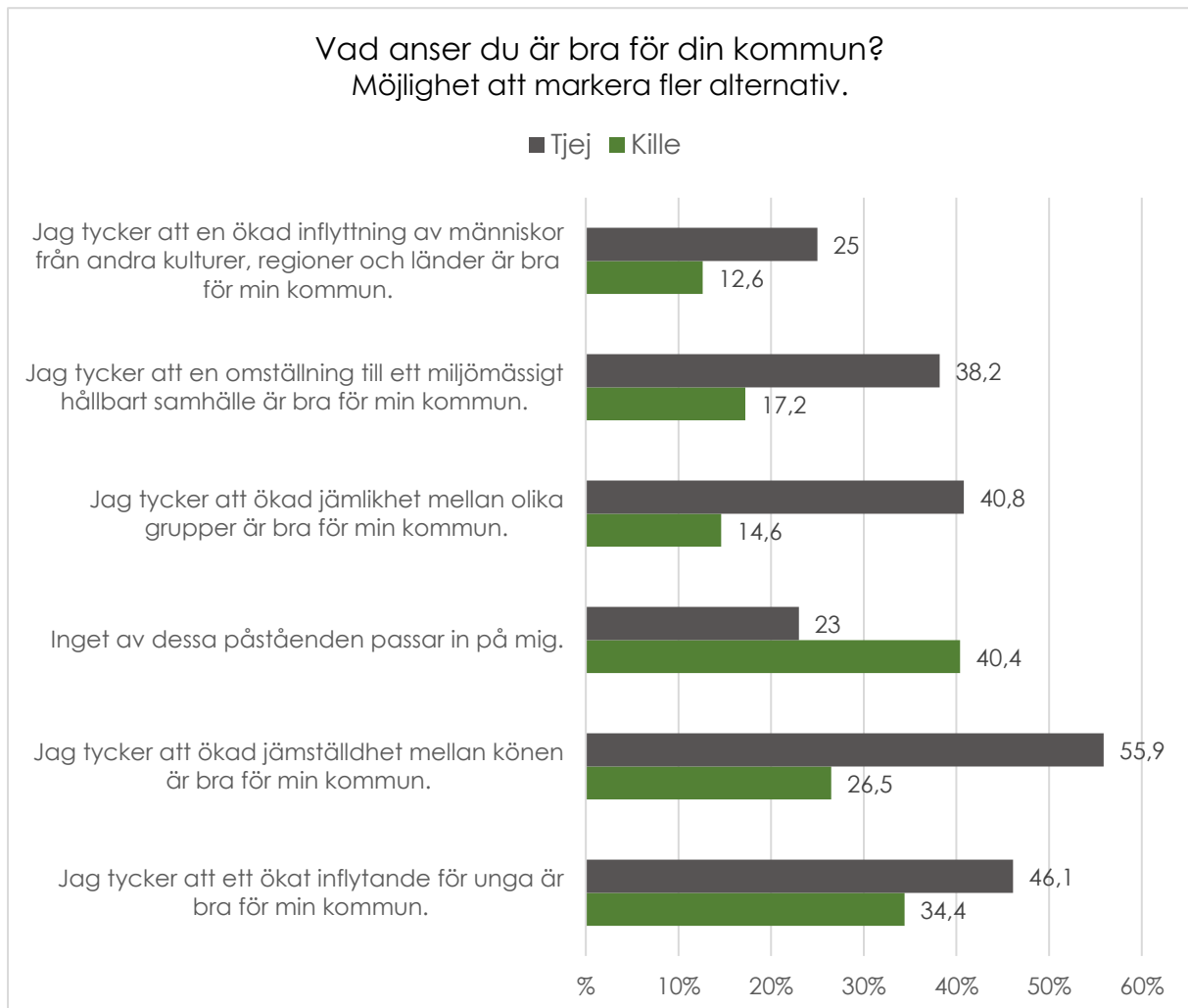


De som svarar att de vill vara med och påverka får skriva i fritext Vad de vill påverka. Här är några av sakerna som de vill påverka.



Bra för kommunen

På frågan – Vad anser du är bra för din kommun är det en märkbar skillnad på hur tjejer och killar svarar. Den här frågan är ny i lupp och kan inte jämföras med 2015.

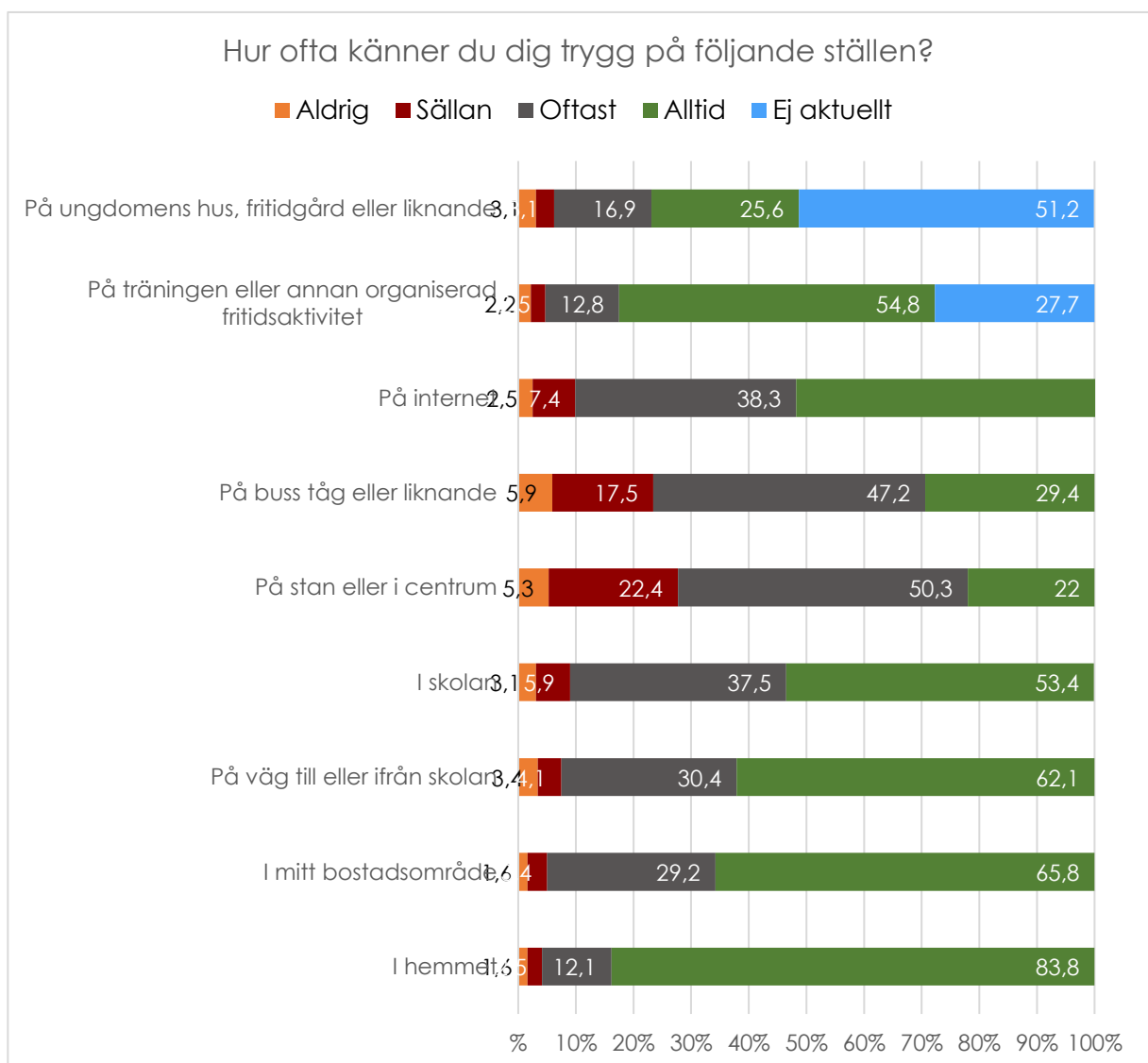


E. Trygghet

Hur trygg känner de unga sig i olika miljöer? Har de råkat ut för brott eller andra former av kränkningar, iså fall var och av vem? Vet de vart de kan vända sig om de mår dåligt eller blivit illa behandlad?

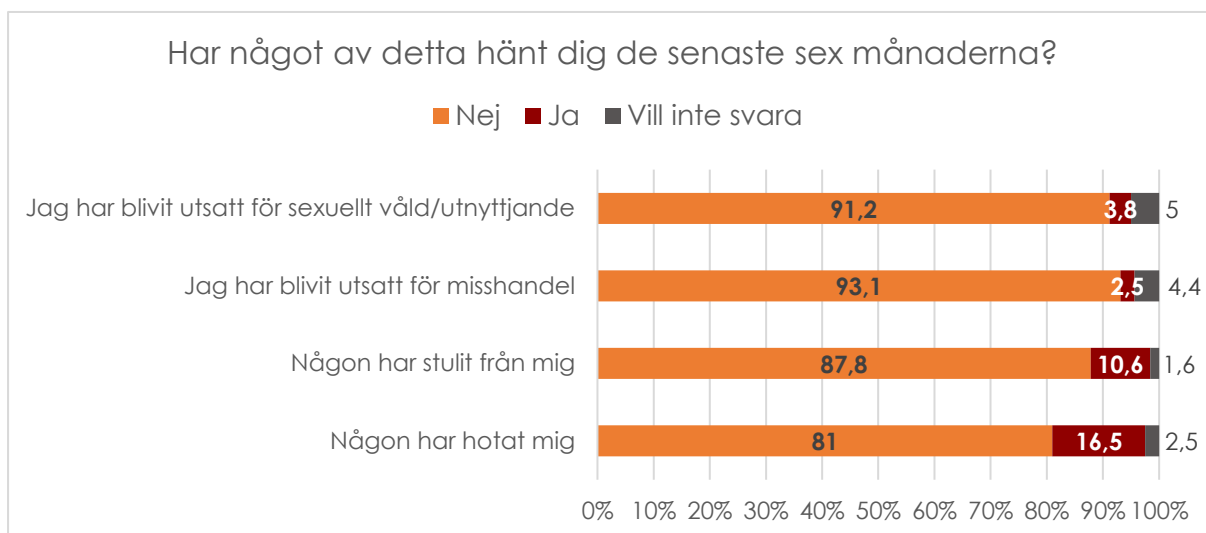
Unga i Gagnef känner sig i hög grad trygga, på de ställena där de uppger att de mer sällan är trygg är på tåg, buss och i stan eller i centrum.

Fler killar än tjejer svarar *alltid* på alla uppgivna ställen förutom *på träningen eller annan organiserad fritidsaktivitet*.



Utsatt för brott

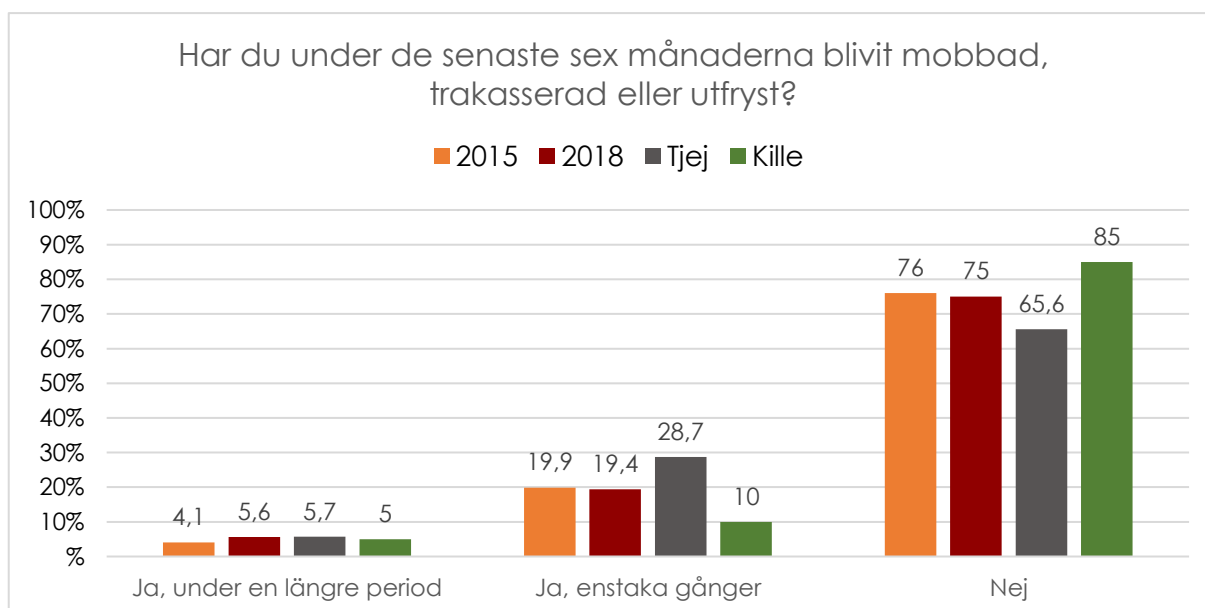
Det är få av de svarande som blivit utsatt för något av följande brott de senaste sex månaderna, det som 16,5 % uppger att de blivit utsatta för är hot. Det skiljer sig inte mycket mellan killar och tjejers upplevelse, tjejer uppger att de blivit utsatt något mer än killar i samtliga påståenden. Möjligheten finns att svara *Vill inte svara*.



Mobbning och Trakasserier

Det är en större andel tjejer än killar som uppger att de blivit mobbade, trakasserade eller utfryst de senaste sex månaderna, de som svarade att de blivit utsatta fick frågan *Var blev du mobbad, trakasserad eller utfryst?* Där de flesta uppger att de blev utsatta var i skolan och på internet och mobilen.

86,9% av de unga vet vart de kan vända sig för att få stöd om de skulle bli illa behandlade eller må dåligt.



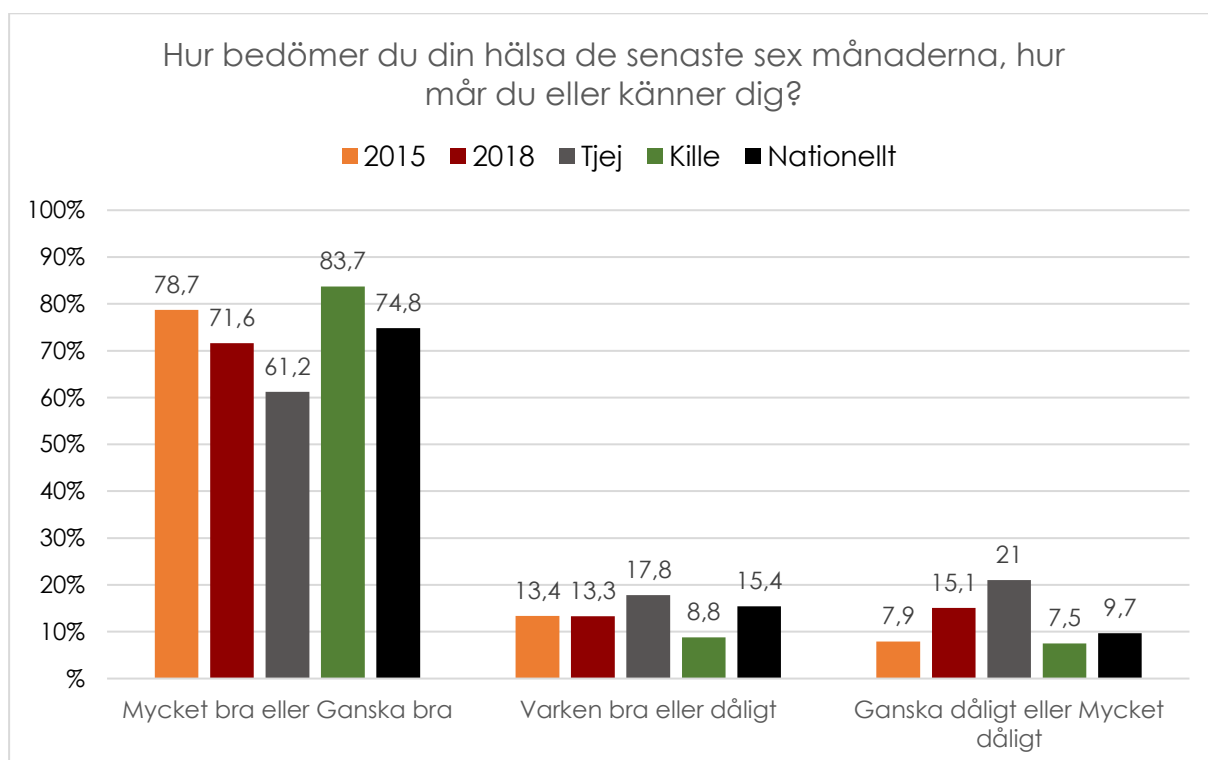
F. Hälsa

De unga får skatta sin egen hälsa, de får svara på frågor kring användande av tobak och droger.

Självskattad hälsa

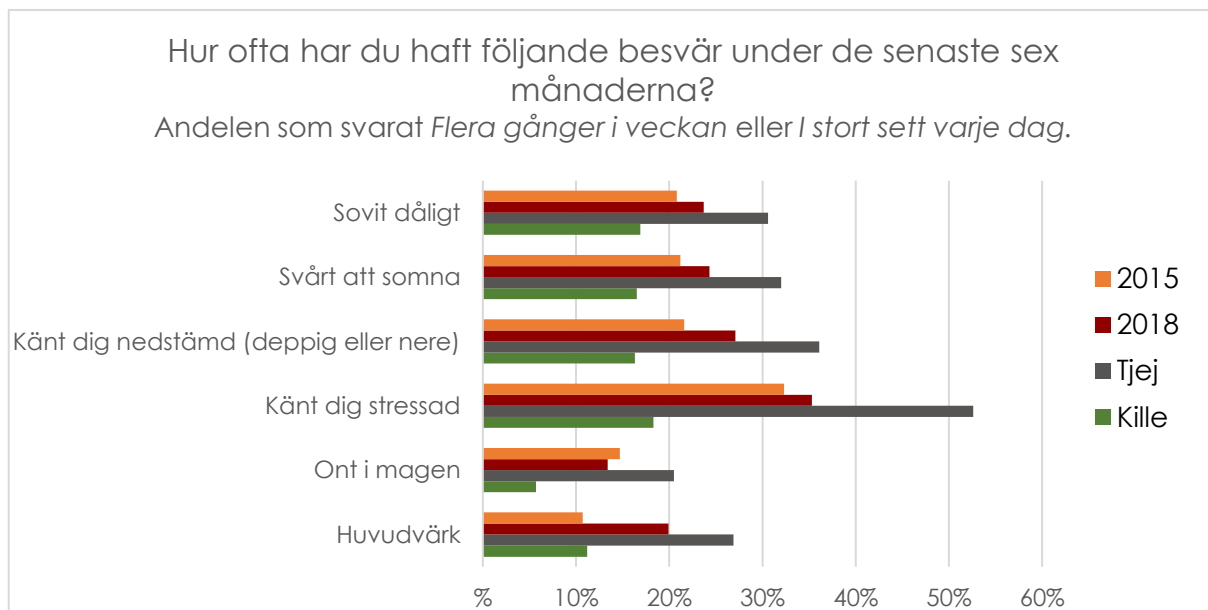
71,6% av de som svarar 2018 uppger att de mår *Mycket eller Ganska bra*, 2015 var den siffran 78,7%, killar upplever att de mår bättre än tjejer.

21% av tjejer uppger att de mår *Ganska eller Mycket dåligt*, jämfört med killarna 7,5%.



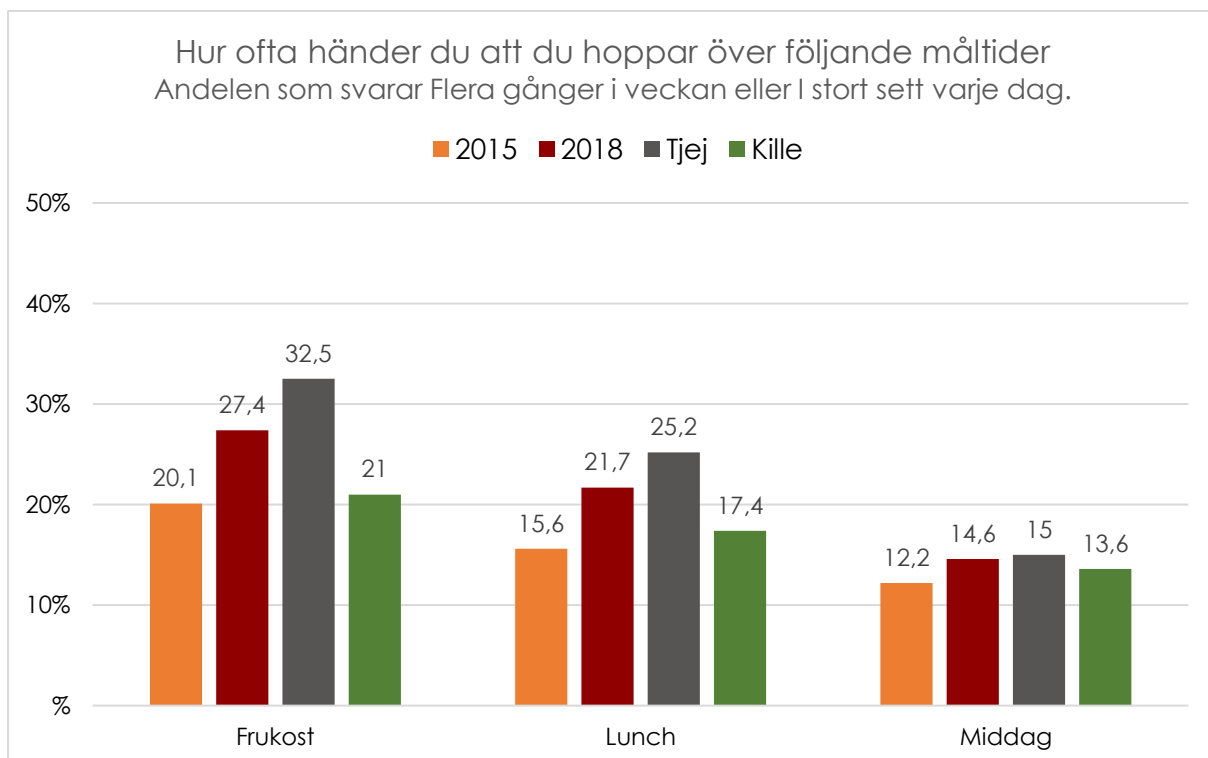
Psykosomatiska besvär

Andelen unga som uppger att de psykosomatiska besvär som huvudvärk, känt sig nedstämd har ökat sedan 2018. Tjejer uppger att de har besvär oftare än killar i alla påståenden. När det gäller stress uppger 52,6% tjejer och 18,3% killar att de upplever det *Flera gånger i veckan eller I stort sett varje dag*.



Matvanor

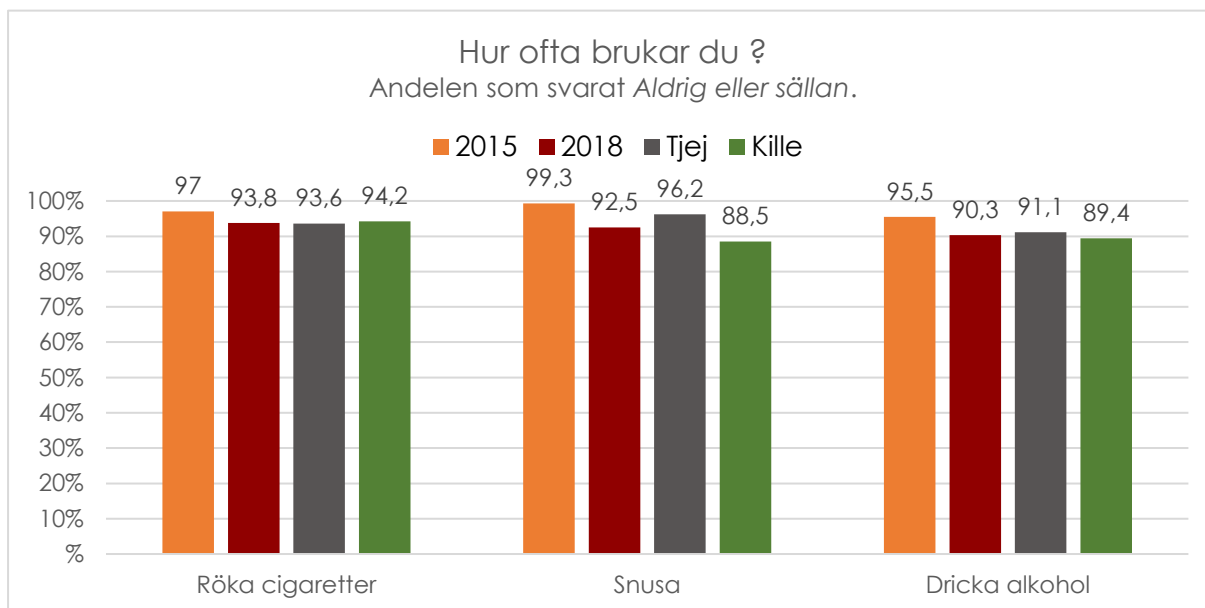
En av tre tjejer svarar att de hoppar över frukosten flera gånger i veckan, en av fyra tjejer uppger att de sällan äter lunch. Killar hoppar över måltider mer sällan.



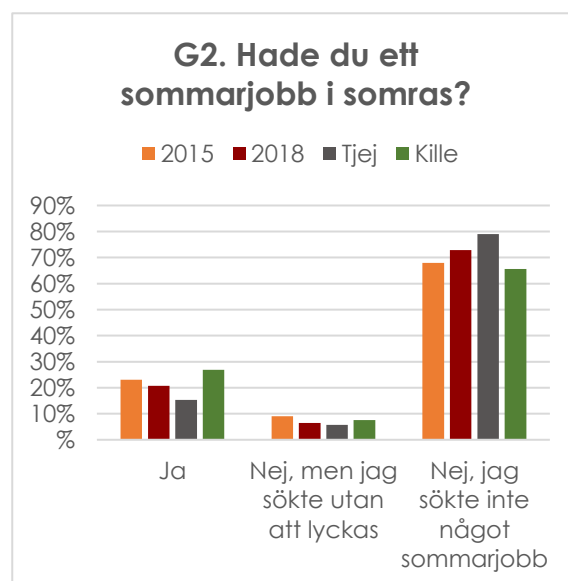
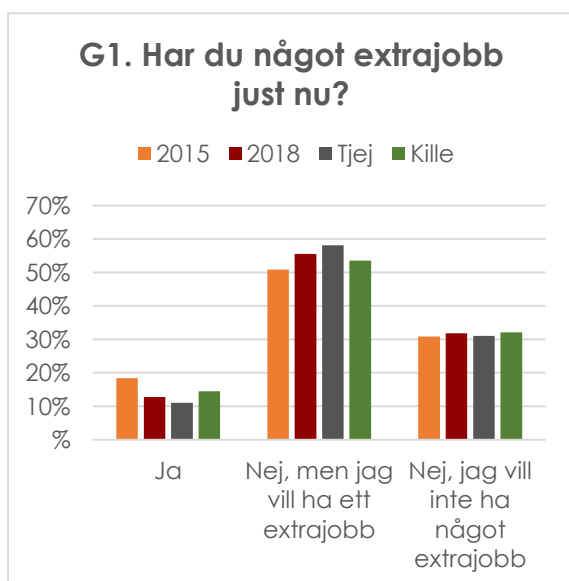
Tobak och droger

Något fler brukar tobak och alkohol 2018 jämfört med 2015. När det gäller cigaretter är det 93,8% som svarar att de *aldrig eller sällan brukar*. När det gäller snus är det 92,5 som svarar att de *aldrig eller sällan brukar*, fler killar än tjejer brukar snus. När det gäller alkohol är det 90,3% som *aldrig eller sällan brukar*, 2015 var den siffran 95,5%.

När det gäller narkotika är det 96,3% som svarar att de *aldrig använt narkotika*, De som uppger att de använt narkotika uppger att de använt hasch och marijuana.



G. Arbete

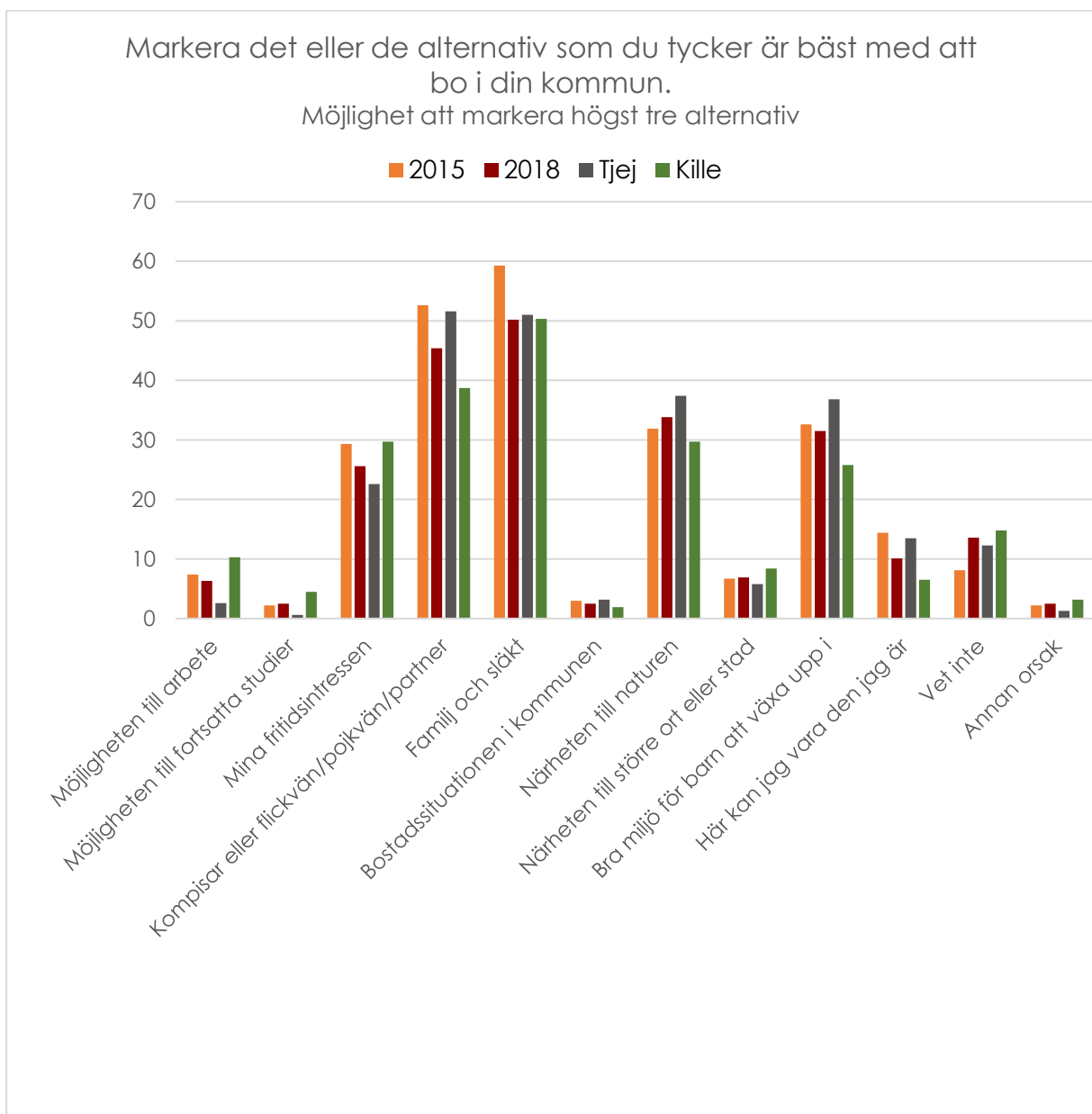


H. Framtid

I detta avsnitt vill vi veta hur de unga ser på sin framtid, vad de vill göra och vad de tror att de kommer att göra. Vi vill också veta vad de tycker är bra eller mindre bra med att bo i Gagnefs kommun.

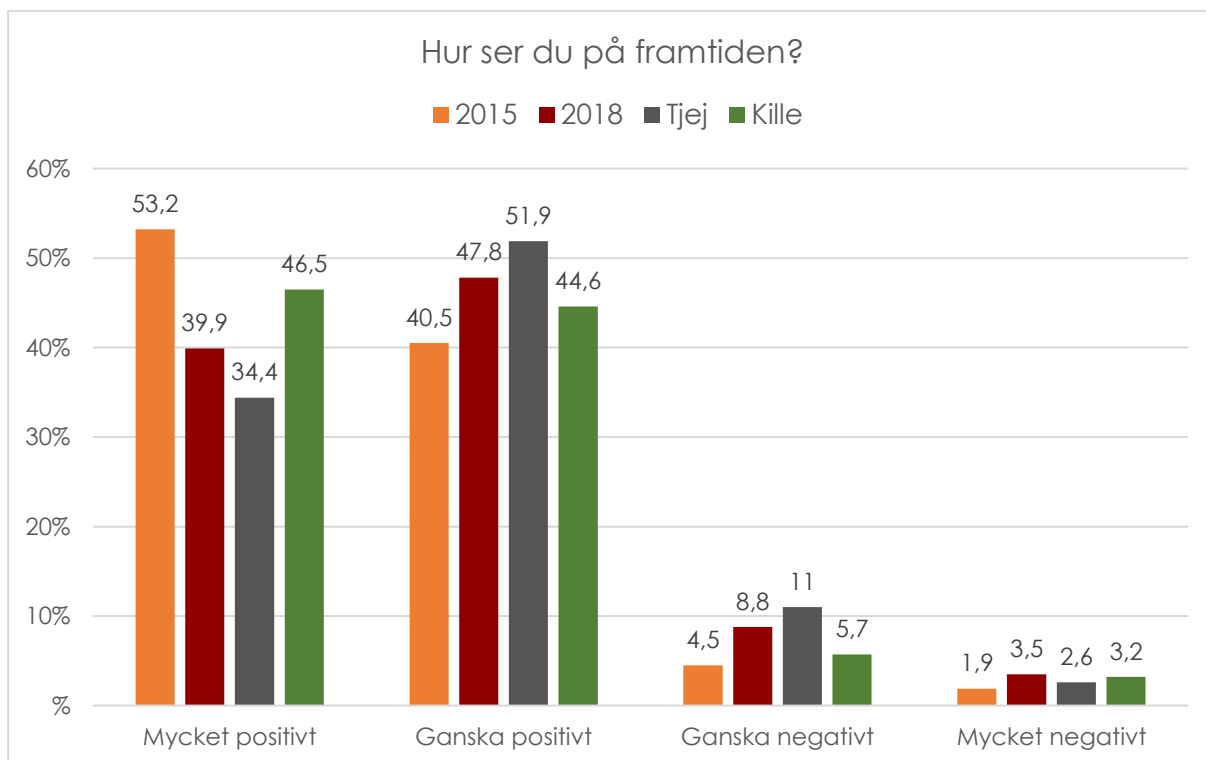
74% svarar att de vill gå en gymnasieutbildning direkt efter grundskolan, 79,4% svarar att de kommer att läsa vidare efter grundskolan men kanske inte direkt. 8,4% vill börja jobba direkt efter grundskolan.

På frågan om de tror att de kommer att flytta från kommunen svarar 43% *Ja*, 19,6% *Nej* och 37,4% svarar *Har inte tänkt på det*.



Framtidstro

87,7% av de unga som svarat på enkäten ser mycket eller ganska positivt på framtiden, en negativ förändring sedan 2015 då siffran var 93,7%



Källa: Enkätundersökningen Lupp 2018, Lokal uppföljning av ungdomspolitiken. Enkäten tillhandahålls av Myndigheten för ungdom och civilsamhällesfrågor.

Bearbetning: Rosa Flank, Gagnefs kommun

Deltagande kommuner Lupp årskurs 7–9, 2018

Avesta	Kramfors	Smedjebacken
Borlänge	Laholm	Sundsvall
Borgholm	Leksand	Säter
Dals-Ed	Ludvika	Timrå
Eksjö	Lycksele	Torsås
Emmaboda	Malung-Sälen	Vansbro
Falköping	Mark	Varberg
Falun	Mora	Vimmerby
Gagnef	Mönsterås	Värnamo
Halmstad	Mörbylånga	Västervik
Haparanda	Nybro	Växjö
Hedemora	Nyköping	Ånge
Hultsfred	Orsa	Älvdalen
Hylte	Oskarshamn	Örkelljunga
Härnösand	Rättvik	Örnsköldsvik
Högsby	Skara	
Kalmar	Skellefteå	